

עושין פסין פרק שני עירובין

כה.

עין משפט גר מצוה

ל' א מ"י פס"ז מהל' שנת הלכה ט טושיע' א"ח מ"י שנת ספיק ד' ל' ב מ"י שם טושיע' שם ספיק ה' ל' ב מ"י שם טושיע' שם ספיק ו' [ל'ב] ד' מ"י שם הלכה טו: טו:
 ב ה טושיע' שם ס"ז: מ"א ו מ"י פ"ב מהלכות זכיה ומתנה הלכה י' א סגמ עשין פ"ב טושיע' ח"מ ט' ערה ספיק כג: מ"ב ז מ"י פס"ז מהל' שנת הל' ט טושיע' א"ח ט' שנת ספיק ח: מ"ג ז מ"י פ"ב מהל' זכיה הל' י טושיע' ח"מ ט' ערה ספיק כג: מ"ד ז מ"י פס"ז מהל' שנת הל' טו: טושיע' א"ח ט' שנת ספיק כג: מ"ה ז מ"י פס"ז מהל' שנת הלכה ז סגמ עשין דרכין א טושיע' א"ח ט' שנת ספיק י: מ"ו ז מ"י פס"ז מהלכה ז סגמ עשין דרכין א טושיע' א"ח ט' שנת ספיק י: מ"ז ז מ"י פס"ז מהלכה ז סגמ עשין דרכין א טושיע' א"ח ט' שנת ספיק י:

רבינו הגנאל (המשך)

הועיל, בכבשי הגר לא קנה, ורב ששת אמר אפילו בשבת לא הועיל, ואמר ר' חסדא מודה לי על ששת בעושה מחיצה רב שפת התל ודר בתל שהועיל, הואיל ובמחיצות העליונות אין דר ומותר לטלטל בכולה, והילכתא כרב חסדא בין בשבת בהוא לקולא, ויבין בכבשי הגר, דהא רב נחמן קאי כוותיה, בעי רבה בר חנן אייבא דרב ששת נבלעו המחיצות והעליונות קיימות מהו, מחיצה ע"ג מחיצה הוי א"י, ופשיט אביי לענין שבת א"י ק"ל כל מחיצה שנעשית בשבת בין בשוגג בין במודי שמה מחיצה, ואפילו רב נחמן דאמר לא שנו אלא לזרוק אבל לטלטל אסור, לא אמר אלא במחצית לעשות מחיצה כדי לטלטל הוא דאמר, אבל רב האי גונאט אפילו רב נחמן שרי, או בכבשי הגר האמרני' האי מאן דשרא ליפתא בי (סליח) [פילין] דארעא דגר לא עבד ולא מידר, מאי טע' בעידנא דשרא האי ליפתא לא משבחה ולא מירי, בתר הכי כי קא שבחא ממילא שבחא, האי נמי בעידנא דעבד מחיצה ע"ג מחיצה לא הועיל, בתר דנבלעו התחתונות לא עשה הוא בעליונות כלום, הילכך לא קנה בכבשי הגר כלום כי האי גונאט, האי איתא דעבדא מחיצה על גבי ההוא גברא רפק ביה פורתא, ואקמה רב נחמן בידה לההוא דרפק בכבשי הגר, אתא האי צוהה קמה ולא אשגח בה אמר לה לא חזוקת כדמחוקי אנושי, קייפך בית שלש סאין וקירה בו בית סאה, ובה אמר קירויי מיתירי, וביארו יתר מכות [סאתין] הוא ואסור, ור' יודא אמר אין קירויי מיתירי, אלא הקרוי מפקינן ביתים וזה אין בו יותר מכות סאתים ומותר, לימא בבבולגא דרב

מאן דשרי דהא א"ת ביה דירויין, וצבילי (י) לית ציה דירויין דלימסרו עליה ולפירוש הקונטרס דלית ציה דירויין לא אסרו עלה משום גיפופי: **ומאן דאסר** וימנין דאית ביה דירויין, שהצבים שאכל הרחצה יפתחו מצמיהן לרחצה ויאסרו הרחצה על ציה מתא להוציא צה כלים שצמזמו צמוכה ומשום הכי אסור לטלטל ממנה לרחצה דשמת יטלטלו גם לאחר פתיחת הדירויין בלא שרי שהרי אף לאחר שיפתחו מותר לטלטל כלים שצמזמו צמוכה:

שאם עשה מחיצה ע"ג שפת התל שהועיל, רש"י לא גריס על שפת התל דהוה משמע לאותן הדברים למטה אלף גריס על התל והועיל לאותן הדברים על התל ומיהו כריך לפרש דמירי על שפת התל שאם הרחיקו ד' מן השפה אין שם חידוש דהכי נמי למטה א"ס הרחיק הועיל: **אכסדרה בבקעה**, רש"י פירש לקמן דלכסדרה

פרוזה מארבעה רוחותיה והשתא אחי ספיר הא דנקט צבקה שאין שם מחיצות ולא נקט צחור גרס לקמן צפרק כל גגות (דף זג). דמשי שמואל אדשמואל כי לית ליה צד' אלף גג' אית ליה וקשיא לפירושו דצבוקה ארמינן דלפילו צמתי רוחות זה כנגד זה לא ארמינן פי מקרה יורד וקומם משום דהו' כמזוי מפולש ומפרש ר"ת דלכסדרה אית לה גשמה מחיצות כדלמרינן צפרק לא תפור (צ"ב דף קה): **ועלם דומה לכסדרה ורוח צפונות אינה מסובצת וגרס צפרק כל גגות** (לקמן דף זג): כי לית ליה צבוקה אלף גג' אית ליה פירוש שיש ג' מחיצות ומעט מן הדיבעיות ורב אית ליה פי מקרה יורד וקומם אפי' צמתי מחיצות וצוה שלל כנגד זה והא דלל נקט וצבוקה צחור משום דסתם לכסדרה צחור יש לה ג' מחיצות להכי נקט צקעה דלפי' כי ליכא אלף צמתי מחיצות אמר רב פי תקרה יורד וקומם: א

דארעא דגר ואתא ישראל אחרינא רפק בה פורתא בתרא קני קמא לא קני לענין שבת הוי מחיצה הנעשה בשבת ב' ותניא כל מחיצה הנעשה בשבת בין בשוגג בין במודי שמה מחיצה לאו איתמר עלה אמר רב נחמן לא שנו אלא לזרוק אבל לטלטל אסור כי איתמר דרב נחמן איתא דעבדה מחיצה על גבי מחיצה בכבשי הגר אתא ההוא גברא רפק בה פורתא אתא לקמיה דרב נחמן אוקמה בידה אתת איהי וקא צווחא קמיה אמר לה מאי איעבד לך דלא מחזקת כדמחוקי אינושי. קרפך בית שלש וקירה בו בית סאה (י) רבא אמר אויר קירויי מיתירו ורבי זירא אמר ב' אין אויר קירויי מיתירו לימא (י) רבא ורבי זירא בפלוגתא דרב ושמואל קא מופלגי (י) דאיתמר אכסדרה בבקעה רב אמר ב' מותר לטלטל בכולה ושמואל אמר אין מוטלטלין אלא בד' אמות רב אמר מותר לטלטל בכולה אמרינן פי תקרה יורד וקומם ושמואל אמר אין מוטלטלין אלא בארבע אמות לא אמרי' פי תקרה יורד וקומם: א

והיה מיעוט פחות משלשה לא הוי מיעוט, וכן סלקא סוגיא דשמעתא, ארבעה הוי מיעוט פחות לא. הרחיק מן התל ד' ועשה בו מחיצה חותם ב' פי התל הוא מקום שלא הוקף ליריה, ואם הרחיק משפת התל ארבעה טפחים ועשה בו מחיצה ליריה הותר לו לטלטל בכולה, אבל בפחות משלשה, וכן הירשה, מחיצה על שפת התל לא. דאין מחיצה שעשה כשכיו מטלטל גידור התל שהוא מחיצתו המוקף שלא ליריה אילו דברי רב ששת. ורב חסדא אמר העושה מחיצה ע"ג מחיצה בשבת

דלית צה דירויין, שאסרו על ציה מצוי הלכך רשות ציה מצוי הוא וציה צביל לא אסרי עלה דהוי כחצר קטנה שנפרסה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה וצביל לא מתקנין ליה גזרה שמתא יאמרו לחי מועיל לצביל דעלמא: באילנות לא הוי מיעוט. דדרכך קרפך להיות צו

אילנות ולא צביל ליה (ה) היקף קמא: **גנה צו עמוד**, ואפילו צמלעם וצבך נתמעט מצית סאתים: פחות מג'. טפחים אפי' נתמעט מצית סאתים כמאן דליתיה דמי: דהא נפקא ליה **מסורה לצוד**, כלומר דהא חשיב ליה ג' בעלמא למיפק מתורת לצוד הלכך ה"ג חשיב ולא צביל: כרחיק מן הכותל של קרפך ד' טפחים ועשה מחיצה (ט) ליריה: הועיל מחיצה זו להיות היקף חדרש הוי פתח ולצבוק הוקף: פחות מג' לא הועיל. דהוי כמחיצה על גבי מחיצה ולא צנתמעט מצית סאתים מיירי מדלל נקט מיעוט ואינו מיעוט דאי צנתמעט ודאי הוי מיעוט שאפילו הוסיף על עובי הכתלים עד שנתמעט ספיר דמי כדלקמן אלף למיהו פתח ולצבוק הוקף מיירי: **מסיני לקולא**, להך פלוגתא דלעיל ואמר דצבוקה דנקט ליה מתורת לצוד כוליה מודו דעמוד הוי מיעוט ומחיצה הוי מחיצה ליריה ולא כמסיני וצפחות משלשה פליגי: **טח צעיט**, והוסיף על עובי הכתלים עד שנתמעט, והאי לאו רבה צר שימי קאמר לה אלף מילתא צבוקה נפשיה היא: **ויכול לעמוד**, הטיט צפני עלמא שעשוי צבוקה אפילו ניטל כותל הראשון יכול לו לעמוד: **הוי מיעוט ולא הוי מיעוט גרם הכחל**: **הרחיק מן הסל**, צבוקה ויש מן התל עד המחיצה יותר מצית סאתים הרבה ועשה מחיצה ליריה אלף התל כרחוק ד' טפחים ועדיין יש יותר מצית סאתים צין ישנה לחצה אלף **לא הועיל**, דהוי מחיצה על גבי מחיצה: **וחד אמר הועיל**, דקצבנן מחיצה ע"ג מחיצה מהניא להיות היקף ליריה: **בכבשי הגר**, שמת ואין לו יורשין אין זו חוקה לקנות ואם צה אחר והחזיק בהן קנה האחרון: **בצבוקה**, כגון לענין היקף ליריה שצמחיה ליריה מחיצה הוגנת אלף שלל חוקפה ליריה: **עשי גרסינן מודה לו רב ששת** שאם עשה מחיצה על הסל ולא גרסינ' על שפת, והכי פי' אף על גב דפליגי ואמר דלל מישתרי קרפך צבוקה היינו טעמא שהדר צבוקה צחור מחיצות התחתונות דר אלף א"ס היה תל יותר מצית סאתים ועשה מחיצות צבוקה עליו להשתמש על גובה התל (ו):

הוגרות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה פלוגתא וכו' ולא צביל ליה היקף קמא תארי' וכו' צ"ב סי' קמ"א: (ב) רש"י מחיצה וד"ה הועילה מחיצה וד"ה: (ג) רש"י הוי רבסין וכו' על גובה התל הועיל הויל והדר כ"ל והד"ה: (ד) תוס' ד"ה מאן דשרי וכו' וצביל בני לית ציה, ונכסי' הג"י וי"ש צביל דלית מין:

גליון הש"ס

גב' קרפך בית שלש וקירה בו בית סאה, ו' לקמן דף ז ע"ה מוס' ד"ה אלף שמי:

מוסף רש"י

דשרא ליפתא אפילו דארעא דגר, שוער לפת צמון נקטיס של קרפך וכן א"ס חוקה עפר ולא עשה כלום כי א"ס וקיהא הלפת צמון החזין כי הוא חוקה, שהרי לא עשה שום חוקה צבוקה והשתא ורע צבוקה אינו מעשה אלף א"ס כי ורע ואח"כ מוסקו עפר, ואפי' עבד הלפת ושרש צבוקה הוי ולמחר, ממילא הוי דקצבנן, ולא דמי לרפק צה פורתא דמעשה קעבד צנוף צבוקה ומושכח צבוקה קמא צמחיה זו (דש"ס ב"ב דו), אכסדרה בבקעה. הצקעה כמחלת, כדלמרינן צילאות השנת (שנת ו') ואכסדרה זו פרוזה מדי רוחותיה ועמוד קיריה על ד' ימות ומתמן ד' קירות מיתד למד ולסוף מסדירי' ונכסינן, והאן הקורות קרי פי מקרה, והאי דנקט צבוקה אית דעבד קמא אכסדרות קמכות להקף ציה או חלל, ואלף מחיצה אית או שמיס ומודה שמואל הסם דעלמלטינן (לקמן ז) להכי נקט צבוקה מתיק שאינה סמוכה למת לן א"י לפנות, שאין עושין דפית לשם אכסדרה (סוכה י"ח):

רבינו הגנאל

מאן דשרי דהא לית בה דירויין וכחציה דמיא, ומאן דאסר גזר דילמא מיתבי בה דירויין, וק"ל אהלכתא כמאן דמיקל ושרי ולא חייש דירויין, וכבר פירשונה למעלה (ה) (ורחבה) (דברכות) דריבס הוא (ולא) [לראן] חיישינן, אבל ברחבה דירחי דמנין דמיליך ובני בני דירי בה דירויין, קרפך יתר מכות סאתים שלא הוקף ליריה ובה למעט באילנות לא הוי [מיעוט], דהא נתיב אילנות חוצצ כחצר דמו כדאמרן, עמוד גבוה י' טפחים ורובח ד' טפחים הוי מיעוט פחות משלשה לא הוי מיעוט, וכן סלקא סוגיא דשמעתא, ארבעה הוי מיעוט פחות לא. הרחיק מן התל ד' ועשה בו מחיצה חותם ב' פי התל הוא מקום שלא הוקף ליריה, ואם הרחיק משפת התל ארבעה טפחים ועשה בו מחיצה ליריה הותר לו לטלטל בכולה, אבל בפחות משלשה, וכן הירשה, מחיצה על שפת התל לא. דאין מחיצה שעשה כשכיו מטלטל גידור התל שהוא מחיצתו המוקף שלא ליריה אילו דברי רב ששת. ורב חסדא אמר העושה מחיצה ע"ג מחיצה בשבת

והיה מיעוט פחות משלשה לא הוי מיעוט, וכן סלקא סוגיא דשמעתא, ארבעה הוי מיעוט פחות לא. הרחיק מן התל ד' ועשה בו מחיצה חותם ב' פי התל הוא מקום שלא הוקף ליריה, ואם הרחיק משפת התל ארבעה טפחים ועשה בו מחיצה ליריה הותר לו לטלטל בכולה, אבל בפחות משלשה, וכן הירשה, מחיצה על שפת התל לא. דאין מחיצה שעשה כשכיו מטלטל גידור התל שהוא מחיצתו המוקף שלא ליריה אילו דברי רב ששת. ורב חסדא אמר העושה מחיצה ע"ג מחיצה בשבת